

Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija

APSTIPRINĀTS

ar Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas

2023. gada 29. decembra rīkojumu Nr.26

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas iekšējās kontroles sistēmas izveides vadlīnijas azartspēļu un izložu organizētājiem

Saturs

Ievads.....	3
1. Risku novērtēšana.....	5
2. Darbinieku apmācības	9
3. Klientu attiecību nodibināšana un darījumu raksturojums.....	10
4. Klientu izpēte.....	14
5. Aizdomīgu darījumu un sliekšņa deklarāciju darījumu atklāšana un ziņošana	27
6. Lietvedība	31
7. Par NILLTPFN prasību izpildi atbildīgās personas	34
8. Sadarbība ar nevalstiskām organizācijām	36
9. Noslēguma jautājumi.....	37

Ievads

[1] Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas iekšējās kontroles sistēmas izveides vadlīnijas azartspēļu un izložu organizētājiem (turpmāk – Vadlīnijas) nosaka pamatprincipus, kurus ievēro kapitālsabiedrības, kas saņēmušas Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas (turpmāk – Inspekcija) licenci azartspēļu un izložu organizēšanai, un izveido kapitālsabiedrības iekšējo kontroles sistēmu atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk – Likums) prasībām.

[2] Vadlīniju mērķis ir palīdzēt azartspēļu un izložu organizētājiem izveidot iekšējo kontroles sistēmu, lai novērstu iespēju, izmantojot azartspēles un izlozes, legalizēt noziedzīgi iegūtus līdzekļus vai īstenot terorisma un proliferācijas finansēšanu, spētu identificēt, novērtēt un izprast noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas pastāvošos riskus, veikt pasākumus risku pārvaldīšanai, mazināšanai un novēršanai, kā arī definēt kritērijus vienotu procedūru izstrādei.

[3] Termins “noziedzīgi iegūti līdzekļi” vai “noziedzīgi iegūta manta” attiecas uz visu personas īpašumu, kuru persona tieši vai netieši iegūst noziedzīga nodarījuma izdarīšanas rezultātā, piemēram, nauda no narkotisko vielu tirdzniecības, zādzības, laupīšanas, izspiešanas. Tas ietver arī mantu vai līdzekļus, ko persona iegūst no noziedzīgā ceļā iegūtas mantas realizācijas vai šādas mantas izmantošanas rezultātā gūtos labumus, piemēram, ja persona izmanto naudu, kas iegūta no narkotisko vielu tirdzniecības, lai iegādātos automašīnu vai nekustamo īpašumu, vai naudu, kas iegūta bankas laupīšanas rezultātā, iztērē azartspēlēm.

[4] Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija ir:

- noziedzīgi iegūtu līdzekļu pārvēršana citās vērtībās, to atrašanās vietas vai piederības mainīšana, apzinoties, ka šie līdzekļi ir noziedzīgi iegūti, un ja šīs darbības veiktas nolūkā slēpt vai maskēt līdzekļu noziedzīgo izcelsmi vai palīdzēt citai personai, kura iesaistīta noziedzīga nodarījuma

izdarīšanā, izvairīties no juridiskās atbildības;

- noziedzīgi iegūtu līdzekļu patiesā rakstura, izcelsmes, atrašanās vietas, izvietojuma, kustības, piederības slēpšana vai maskēšana, apzinoties, ka šie līdzekļi ir noziedzīgi iegūti;
- citas personas noziedzīgi iegūtu līdzekļu iegūšana īpašumā, valdījumā vai lietojumā vai to realizēšana, apzinoties, ka šie līdzekļi ir noziedzīgi iegūti.

[5] Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju iedala trīs stadijās:

- ievietošana;
- izkārtošana;
- integrācija.

[5.1] Ievietošana - skaidra nauda vai tās ekvivalents, kas iegūts noziedzīga nodarījuma rezultātā (piemēram no narkotisko vielu tirdzniecības), tiek ievietots valsts finanšu sistēmā vai arī tiek ievests citā valstī. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizētāja mērķis ir izvairīties no tiesībsargājošām iestādēm un pārveidot noziedzīgi iegūtos līdzekļus citos aktīvos.

[5.2] Izkārtošana ir mēģinājums noslēpt vai maskēt noziedzīgi iegūtu līdzekļu avotu un īpašumtiesības, izveidojot sarežģītus finanšu darījumu līmeņus, kas sarežģī auditācijas procesu un nodrošina anonimitāti. Izkārtošanas mērķis ir atdalīt noziedzīgi iegūtos līdzekļus no noziedzīgām darbībām, kas to radījuši.

[5.3] Integrācija ir noziedzīgi iegūtu līdzekļu integrācija ekonomikas un finanšu sistēmā un šo līdzekļu pielīdzināšana citiem sistēmas aktīviem. Integrējot “tīro” naudu sistēmā, tā izskatās kā likumīgi iegūti vai nopelnīti līdzekļi.

[6] Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizētājiem ir iespējas izmantot tos azartspēlēs ikvienā stadijā. Klātienē azartspēļu organizēšanas nozare ir īpaši neaizsargāta ievietošanas posmā, jo ir izplatīta skaidras naudas izmantošana. Neklātienē azartspēļu organizētāji var kļūt par identitātes zādzību upuriem, kas savukārt var veicināt noziedzīgi iegūto līdzekļu anonīmu pārvietošanu.

[7]Īpaša izložu un azartspēļu organizēšanas nozares īpatnība – tā ir pakļauta noziedznieku “dzīvesveida” tēriņiem - noziedzīgi iegūti līdzekļi tiek izmantoti dalībai azartspēlēs vai izlozēs kā brīva laika pavadīšanas veids, vai kā starpposms pagaidu naudas uzglabāšanai, tādējādi var neietvert visas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas stadijas.

1. Risku novērtēšana

1. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un terorisma un proliferācijas finansēšanas (turpmāk – NILLTPF) riska novērtēšana ietver NILLTPF risku identificēšanu, analizēšanu un apzināšanu.
2. Iekšējās kontroles sistēmas izveidošanu sāk ar azartspēļu un izložu organizētāja (turpmāk arī - Organizētājs) kā uzņēmuma risku novērtējumu, paredzot efektīvu resursu izmantošanu un sadalījumu. Organizētāja pienākums ir nodrošināt atbilstošus un pietiekamus resursus tam piemītošo risku pārvaldīšanai un tā mazināšanai.
3. Organizētājam, veicot risku novērtējumu, jāņem vērā arī riskus, kurus identificējusi Eiropas Komisija Eiropas Savienības NILLTPF risku novērtējumā un riskus, kuri identificēti nacionālajā NILLTPF risku novērtēšanas ziņojumā.
4. NILLTPF riskus mēra, izmantojot vairākus faktoros. Standarta riska kategorijas, ko Finanšu darījumu darba grupa (turpmāk - FATF) izmanto azartspēļu un izložu organizēšanas nozarē, ir šādas:
 - 4.1. valsts vai ģeogrāfiskais risks;
 - 4.2. klientu risks;
 - 4.3. darījumu risks.
5. **Valsts vai ģeogrāfiskais risks** nosaka vērtēt klienta izcelsmes valsti, jo atsevišķās valstīs un teritorijās NILLTPF risks ir lielāks nekā citās. Papildus jau zināmai informācijai par augsta riska trešajām valstīm, nepieciešams ņemt vērā arī citu informāciju, kas var palīdzēt identificēt valstis, vai teritoriju ar paaugstinātu risku, lai identificētu klientus no šīm valstīm vai teritorijām, kuri

var radīt lielāku risku. Organizētāji var izmantot nevalstisko organizāciju sniegto informāciju, kas var sniegt priekšstatu par korupcijas līmeni noteiktajā valstī. Valsts korupcijas līmeņa analizēšanai var palīdzēt nevalstisko organizāciju dati, kuri apkopoti šeit: <https://www.transparency.org>.

6. Klienta valsts vai ģeogrāfiskā riska novērtējumā tiek vērtēta klienta pilsonības, uzņēmējdarbības vai rezidences valsts. Neklātienas azartspēļu un izložu organizētājiem papildus jāņem vērā klienta atrašanās valsts (valsts, no kuras klients pieslēdzas savam spēles kontam), ņemot vērā papildus riskus, ko rada pārrobežu darbības.
7. **Klienta risks.** Pamatojoties uz izvirzītiem kritērijiem, Organizētājiem jānosaka, vai konkrētais klients rada palielinātu risku, un kādi riska mazināšanas pasākumi būtu piemērojami. Klientu kategorijas, kuru darbība var norādīt uz paaugstinātu risku:
 - 7.1. politiski nozīmīga persona (turpmāk - PNP);
 - 7.2. PNP ģimenes loceklis;
 - 7.3. ar PNP cieši saistīta persona;
 - 7.4. klienta saimnieciskā vai personiskā darbība saistīta ar paaugstināta riska profesijām;
 - 7.5. pastāvīgie klienti, kuri iemaksā neraksturīgi, viņu spēles ieradumiem, lielas summas;
 - 7.6. jaunie klienti, kas iemaksā lielu naudas summu;
 - 7.7. gadījuma rakstura klienti, piemēram, azartspēļu tūristi;
 - 7.8. klienti, par kuriem plašsaziņas līdzekļos ir negatīva rakstura informācija.
8. Augstu tēriņu līmeni (sliksni) klientam nosaka pats Organizētājs, atkarībā no viņa rīcībā esošās informācijas par klientu, proti, tas var atšķirties Organizētāju starpā.
9. **Darījumu risks.** Azartspēļu un izložu organizētājiem jāņem vērā darbības aspekti (produkti, to piegādes kanāli, konti, spēlētāja konta darbības), ko klients var izmantot, lai veicinātu NILLTPF. Organizētājiem ir jāņem vērā, ka jebkurš

darījums var būt saistīts ar noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem. Azartspēļu un izložu organizēšanas nozarē īpaša uzmanība jāpievērš sekojošiem iespējamiem darījumu riskiem:

- 9.1. skaidras naudas darījumi, kuros klienti var izmantot klātienē azartspēļu organizēšanas vietas ar mērķi mainīt līdzekļu (naudas) nominālvērtību;
- 9.2. līdzekļu iemaksāšana un uzglabāšana neklātienē azartspēļu vai izložu spēles kontā;
- 9.3. spēlētāju klienta karšu izmantošana – līdzekļu uzglabāšanai;
- 9.4. TITO biļešu, žetonu apmaiņa pēc īsas spēles vai bez spēles momenta;
- 9.5. bankas konta maiņa – neklātienē azartspēļu vai izložu klients bez iemesla bieži maina bankas kontus;
- 9.6. identitātes krāpšana vai spēlētāju konta pirkšana;
- 9.7. “naudas mūļu” izmantošana (uzpērk TITO biļetes, laimējušās izložu biļetes vai totalizatora likmju kuponus);
- 9.8. priekšapmaksas kartes izmantošana;
- 9.9. uzņēmuma kartes izmantošana;
- 9.10. naudas (laimestu) pārskaitīšana uz spēlētāja norādīto bankas kontu “zemes spēlēs”;
- 9.11. uzsāk spēli, bet nespēlē, un pieprasa izmaksāt ielikto naudu;
- 9.12. cietiem darījumiem, kur ir saskatāmas aizdomīga darījuma pazīmes (sarkanie karogi, tipoloģijas).

Organizētāji var izmantot arī citus riska faktoros NILLTPF darījumu risku noteikšanai.

10. Lai noteiktu NILLTPF risku, kādam Organizētājs ir pakļauts, ir jāizvērtē un jānosaka:
 - 10.1. sākotnējais riska līmenis – risks, kādam Organizētājs ir pakļauts, nepiemērojot riska pārvaldīšanas un mazināšanas pasākumus;
 - 10.2. NILLTPF riska pārvaldīšanas pasākumu efektivitāte;

10.3. atlikušais risks – risks, kādam organizētājs ir pakļauts, piemērojot riska pārvaldīšanas pasākumus.

11. Lai noteiktu Organizētājam piemītošo risku, izmanto šādu formulu:

$$\text{Sākotnējais risks} - \text{NILLTPF riska pārvaldīšanas pasākumu efektivitāte} = \text{atlikušais risks}$$

12. Nosakot sev piemītošo sākotnējo risku, Organizētājs izvērtē iepriekš uzskaitītās riska kategorijas (valsts un ģeogrāfiskais risks, klienta risks, darījuma risks), kā arī Organizētāja papildus noteiktos riska rādītājus.

13. Nosakot NILLTPF riska pārvaldīšanas pasākumu efektivitāti, Organizētājs izvērtē pasākumus, ko tas piemēro NILLTPF riska pārvaldīšanā, lai novērstu NILLTPF un nodrošinātu, ka tiek identificēti riska faktori (piemēram, IT sistēmas, kuras tiek izmantotas, politiku un procedūru prasības, to aktualizēšana, kvalitātes nodrošināšanas mehānismi, personālrесursu pietiekamība un kvalitāte, vadības informētība un iesaiste, audita rekomendāciju ieviešanas savlaicīgums u.tml.). Katram pasākumam Organizētājs piešķir vērtējumu (piemēram, atbilstošs, neatbilstošs, būtisks uzlabojums, nebūtisks uzlabojums). Iegūstot katra individuālā pasākuma vērtējumu, Organizētājs nosaka kopējo pasākumu efektivitāti.

14. Organizētāja atlikušais risks tiek noskaidrots pēc tam, kad ir novērtēts sākotnējais risks un ņemti vērā piemērotie NILLTPF riska pārvaldīšanas pasākumi un to efektivitāte. Aprēķinot atlikušo risku pēc šo vadlīniju 11.punktā minētās formulas, sākotnējam riskam ir piešķirams lielākais svars, jo, lai arī cik efektīva būtu iekšējās kontroles sistēmas (turpmāk - IKS) darbība, tā sākotnējo risku nevar samazināt līdz nullei.

15. Organizētāji, veicot riska novērtējumu, var piemērot dažādas detalizācijas riska matricas:

		NILLTPF draudi				
A		V	V	VA	A	A
VA		V	V	VA	VA	A
V		VZ	V	V	VA	VA

		NILLTPF draudi		
A		V	A	A

vz	vz	vz	v	v	v	va	z	v	a
z	z	vz	vz	v	v	z	z	z	v
	z	vz	v	va	a		z	vz	z
	Augsts (A)	Vidēji augsts (VA)	Vidējs(V)	Vidēji zems(VZ)	Zems(Z)		Augsts (A)	Vidējs(V)	Zems(Z)

16. Organizētājs, atbilstoši savas darbības lielumam un klientu bāzei, izvēlas kādu matricu piemērot. Organizētāji ar mazāku klientu skaitu var piemērot vienkāršoto risku novērtējuma matricu. Ja nepieciešams detalizētāks risku sadalījums, tad var izmantot risku novērtējuma matricu ar sīkāku sadalījumu.
17. Organizētāja pienākums ir pastāvīgi identificēt, novērtēt un pārvaldīt jaunatklātos riskus. Uz risku novērtēšanu balstītas pieejas piemērošana nodrošina Organizētāja resursu proporcionālu novirzīšanu un to efektīvāku un lietderīgāku izmantošanu.
18. Likums paredz prasību veikt regulāru, bet ne retāk kā reizi trijos gados, NILLTPF risku novērtējuma pārskatīšanu un aktualizēšanu. NILLTPF risku novērtējuma pārskatīšanu un aktualizēšanu jāveic biežāk, ieviešot jaunus produktus, pakalpojumus vai tehnoloģijas.

2. Darbinieku apmācības

19. Organizētājs izstrādā apmācību plānu NILLTPF novēršanas jomā uz laika periodu ne mazāku par pusgadu, kuru apstiprina Organizētāja atbildīgais darbinieks par Likuma prasību izpildi no augstākās vadības.
20. NILLTPF novēršanas jomas apmācību plāna izstrādē jāņem vērā:
 - 20.1. Eiropas Savienības pārnacionāla risku novērtējuma rezultātus;
 - 20.2. Latvijas NILLTPF risku novērtējuma ziņojuma rezultātus;
 - 20.3. Organizētāja NILLTPF risku novērtējuma rezultātus.
21. Organizētājs nosaka darbinieku amatu/-us, kuri ir tieši atbildīgi par NILLTPF novēršanas apmācību materiālu sagatavošanu, apmācību vadīšanu un organizēšanu.
22. Organizētājs nosaka darbinieku amatu kategorijas un viņu atbildības jomu NILLTPF novēršanā.

23. Organizētājs nosaka darbinieku apmācības kārtību, formu (attālinātas vai klātienē vai hibrīda) un zināšanu pārbaudes veidu.
24. Organizētājs saglabā visu informāciju par darbiniekam veiktajām apmācībām līdz darbinieka darba attiecību beigām, tai skaitā:
 - 24.1. darbinieka identificējošus datus un amatu;
 - 24.2. apstiprinājumu par darbinieka dalību apmācībās;
 - 24.3. apmācību datumu, ilgumu un tēmu;
 - 24.4. apmācību materiālus;
 - 24.5. zināšanu pārbaudes rezultātus.
25. Organizētājs nosaka apmācību regularitāti un ilgumu, nodrošinot darbinieku zināšanu līmeni atbilstoši viņu atbildības jomai NILLTPF novēršanā.
26. Organizētājs vismaz vienu reizi gadā apmācībās paredz tēmu - par aizdomīgu darījumu un to pazīmju konstatēšanu.
27. Organizētājs nosaka darbinieku zināšanu pēcpārbaudes rezultātu novērtēšanas kritērijus (pozitīvā un negatīvā rezultāta robežvērtības).
28. Organizētājs paredz papildu apmācību veikšanu darbiniekam, ja:
 - 28.1. darbinieka zināšanu pēcpārbaudes rezultāta vērtējums ir negatīvs;
 - 28.2. darbiniekam, viņa atbildības jomā konstatētas nepilnības vai pārkāpumi NILLTPF novēršanā.
29. Organizētājs paredz jauno darbinieku apmācības NILLTPF novēršanā pirms patstāvīgas darba pienākumu pildīšanas.
30. Organizētājs paredz ārpusplāna apmācības, ja notiek nozares normatīvā regulējuma grozījumi, kas ir par pamatu IKS aktualizācijai un attiecas uz darbinieka atbildības jomu vai, ja uzraudzības un kontroles institūcija konstatē pārkāpumu.

3. Klientu attiecību nodibināšana un darījumu raksturojums

31. Organizētājs ievēro principu “zini savu klientu” pirms pieņemt lēmumu par darījuma attiecību uzsākšanu, darījuma attiecību turpināšanu, darījuma attiecību izbeigšanu ar klientu. Efektīva “zini savu klientu” principa piemērošana ietver visu klienta izpētes posmu piemērošanu:
 - 31.1. klienta identificēšana;
 - 31.2. klienta finanšu aktivitātes novērtēšana;
 - 31.3. klienta riska līmeņa noteikšana.

32. NILLTPF risku efektīva apzināšana un pārvaldība ir atkarīga no Organizētāja spējas iegūt visaptverošo informāciju par savu klientu, no izstrādāto politiku un procedūru kvalitātes un Organizētāja darbinieku profesionālas pienākumu izpildes.
33. Klienta izpētes ietvaros Organizētājs pieprasa un iegūst no klienta jebkādu pamatojošu informāciju vai dokumentus, un pārliecinās, ka šī informācija vai dokumenti ir saistīti ar konkrēto klienta izpētes mērķi (piemēram, pamato līdzekļu izcelsmi, sniedz priekšstatu par klienta izglītību un pieredzi, pamato konkrētu darījumu, u.tml.). Klienta izpētes ietvaros iegūtās informācijas un dokumentu apjomam ir jābūt pamatotam un samērīgam ar klientam vai tā veiktajiem darījumiem piemītošo risku.
34. Organizētāja pienākums ir spēt apkopot un analizēt informāciju par klienta darbībām visās Organizētāja azartspēļu vai izložu pakalpojuma sniegšanas vietās (klātienes vai neklātienes), lai tam veidotos visaptverošs priekšstats par riskiem, ko rada noteikta klienta darbība.
35. Klientu darījumu un attiecību pārvaldība prasa pastāvīgu un mērķētu personāla komunikācijas procesu ar klientu, kas savukārt palīdzēs izpildīt Organizētāja noteiktās procedūras NILLTPN jomā un ievērot noteiktos pienākumus, atbilstoši NILLTFN likuma prasībām.
36. Organizētāja attiecības ar klientu no NILLTPFN perspektīvas var iedalīt trīs daļās:
 - 36.1. darījuma attiecību uzsākšana ar klientu, ieskaitot klienta identitātes pārbaudi;
 - 36.2. klientu darījumu uzraudzība (transakcijas, naudas kustība utt.);
 - 36.3. darījumu attiecību ar klientu izbeigšana.
37. Visos posmos Organizētājs izvērtē aizdomīga darījuma pazīmes un pēc nepieciešamības ziņo par aizdomīgām darbībām attiecīgajai iestādei.
38. **Darījuma attiecību uzsākšana.** Darījuma attiecības ir Organizētāja un viņa klienta attiecības, kuras rodas, Organizētājam veicot saimniecisko vai profesionālo darbību, un kurām to nodibināšanas brīdī ir ilgstošs mērķis¹. Azartspēļu un izložu organizēšanas jomā vēsturiski pastāvoša azartspēļu un izložu organizēšanas modeļa dēļ nodala darījuma attiecības no gadījuma rakstura darījuma attiecībām, kuriem nepiemīt ilgstošo attiecību nodibināšana.

¹ NILLTPFNL 1. panta 3. punkts

Tādējādi Likumā Organizētājiem ir piemēroti īpašie nosacījumi klienta izpētes uzsākšanai².

39. Pienākums veikt klienta izpēti klātienē azartspēlēs un izlozēs rodas:
- 39.1. veicot darījumu ar klientu par summu, kuras apmērs ir 2000 euro vai vairāk, tai skaitā, ja klients laimē, pērk spēles dalības līdzekļus vai loterijas biļetes vai šajā nolūkā maina ārvalstu valūtu, neatkarīgi no tā, vai šo darījumu veic kā vienu operāciju vai kā vairākas savstarpēji saistītas operācijas:
 - 39.1.1. klients klātienē azartspēļu organizēšanas un izložu biļešu tirdzniecības vietā pērk spēles dalības līdzekļus (veic naudas iemaksu spēļu automātā, pērk žetonus, pērk izložu biļetes, TITO biļetes, u.c.) vai šajā nolūkā maina valūtu vienā vai vairākās savstarpēji saistītās operācijās, sasniedzot 2000 euro;
 - 39.1.2. klients klātienē azartspēļu organizēšanas vietā veic naudas izmaksu (tajā skaitā naudas izmaksu no spēļu automāta, žetonu maiņu, TITO biļetes izmaksu, u.c.) vienā vai vairākās savstarpēji saistītās operācijās sasniedzot 2000 euro.
40. Pienākums veikt klienta izpēti interaktīvajās (neklātienē) azartspēlēs un izlozēs rodas pirms darījuma attiecību nodibināšanas.
41. Darījuma attiecību nodibināšana uzsākas ar brīdi, kad:
- 41.1. klients ir reģistrējies dalībai interaktīvajām azartspēlēm un izlozēm;
 - 41.2. klients kļūst par Organizētāja lojalitātes programmas dalībnieku (piemēram, iegūst klienta karti).
42. Interaktīvajās azartspēlēs darījuma attiecību dibināšana noslēdzas, kad **klientam kļūst pieejams azartspēļu pakalpojums.**
43. Uzsākot darījuma attiecības, Organizētājs izvērtē:
- 43.1. sākotnējo informāciju par klientu, lai noteiktu potenciālo risku, ko rada klients;
 - 43.2. apsver atbilstošu klienta izpētes pasākumu piemērošanu.

Ja ir zināms vai ir pamatotas aizdomas, ka klients mēģina izmantot

² NILLTPFNL 11. panta pirmās daļas 4. punkts

Organizētāju, lai legalizētu noziedzīgi iegūtus līdzekļus, Organizētājam obligāti jāiesniedz ziņojums par aizdomīgo darījumu.

44. **Klientu uzraudzība.** Ja klients atbilst augsta riska kritērijiem un rada paaugstinātu NILLTPF risku, Organizētājam pastiprināti jāuzrauga spēlētāja rīcība un jāapsver nepieciešamība veikt klienta padziļinātu izpēti. Organizētājam jānosaka un jānostiprina IKS nosacījumi darījuma attiecību ar klientu izbeigšanai, ja NILLTPFN risks ir pārāk augsts.
45. Organizētājiem jānodrošina, ka klientu uzraudzības politikas un procedūras, piemērojamas visos piedāvātajos Organizētāja produktos un platformās (klātienē un neklātienē), ir pietiekamas, lai pārvaldītu riskus, kam Organizētājs ir pakļauts. Klientu uzraudzības politikās un procedūrās ir jāparedz spēlētāju iemaksu un izmaksu uzraudzība un kontroles pasākumu apjoms. Klātienē azartspēļu Organizētājiem jānodrošina praktiskas sistēmas vai risinājumi, lai efektīvi uzraudzītu un noteiktu klienta veiktos tēriņus spēļu automātos, totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietās, bingo zālēs un kazino.
46. Lai Organizētājs efektīvi spētu uzraudzīt klientu veiktos darījumus, ir nepieciešams ievākt minimālo sākotnējo informāciju par klientu – klients ir jāidentificē, jāpārlicinās, ka klients nav pakļauts nacionālajām vai starptautiskajām sankcijām un klienta veiktie darījumi ir jāuzrauga, lai konstatētu klientu izpētes sliekšņa iestāšanos.
47. Klienta veikto darījumu uzraudzība ir jānodrošina visiem Organizētāja klientiem ne tikai lai precīzi konstatētu 2000 *euro* klientu izpētes sliekšņa iestāšanās brīdi, bet arī, lai spētu atklāt aizdomīgus darījumus. Klientu darījumu uzraudzība jāveic, izmantojot uz risku novērtēšanu balstītu pieeju. Augsta riska klienti ir jāuzrauga pastiprināti un nepieciešamības gadījumā jāveic padziļināta klienta izpēte.
48. Tiklīdz rodas aizdomas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma un proliferācijas finansēšanu, kas ir saistīta ar noteiktu azartspēļu vai izložu organizēšanas veidu (piemēram, spēļu automātiem), Organizētājam arī jāuzrauga un jāanalizē klienta uzvedība un darbība citās azartspēļu vai izložu organizēšanas veidos (piemēram, galda spēlēs vai neklātienē).
49. **Darījuma attiecību ar klientu izbeigšana.** Organizētājiem jāpieņem lēmums par darījumu pārtraukšanu ar klientu šādos gadījumos:
 - 49.1. Organizētājam ir zināms, ka klients mēģina izmantot viņa pakalpojumus un produktus, lai legalizētu noziedzīgi iegūtus

- līdzekļus vai terorisma un proliferācijas finansēšanai;
- 49.2. klienta azartspēļu ieradumi un Organizētāja rīcībā esoša informācija par klientu izraisa pamatotas aizdomas par NILLTPF;
 - 49.3. Organizētājam ir pamatotas aizdomas, ka darījumā iesaistītie līdzekļi ir iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā vai nav zināma to izcelsme un klients nevar pamatot šo līdzekļu izcelsmi;
 - 49.4. klients nesniedz Organizētājam visu iespējamo patieso informāciju klienta izpētes veikšanai un klienta riska līmeņa noteikšanai;
 - 49.5. Organizētājs uzskata, ka NILLTPF risks ir pārāk augsts;
 - 49.6. ja klients izmanto svešu identitāti.

4. Klientu izpēte

50. Atbilstoši Likuma prasībām Organizētājam ir pienākums veikt klienta izpēti. Klienta izpētes mērķis ir iegūt informāciju un pietiekamu dokumentu apjomu, lai jau sākotnējā darījumu attiecību posmā ar klientu būtu iespēja samazināt risku Organizētājam tikt iesaistītam NILLTPF.
51. Organizētājs izmanto uz risku novērtējumu balstītu pieeju klienta izpētes procesā un piemēro izpētes pasākumus un to apjomu, kas ir samērīgs ar klienta riska novērtējumu. Informācijas uzkrāšanas procesā Organizētājs iegūst informāciju par klienta līdzekļu izcelsmi un materiālo stāvokli raksturojošas labklājības izcelsmi.
52. Klienta izpētes apjomu nosaka atkarībā no riska pakāpes, ko rada klients, klienta izcelsmes valsts, klienta saimnieciskā un personiskā darbība, pakalpojumu piegādes veids, veikti darījumi, darījumu attiecību ilgums un regularitāte.
53. Klienta izpētes ietvaros organizētājs nosaka klienta risku un vērtē darījumus (iemaksas un izmaksas), ko klients veic un kādus pakalpojumus (spēļu veidus) klients izmanto, piemēram, jauns klients pārskaita uz savu interaktīvo azartspēļu spēles kontu vai veic spēles dalības līdzekļu pirkumu azartspēļu organizēšanas vietās klātienē (žetonu pirkums kazino, totalizatora likmes, iemaksa spēļu automātā) par būtisku summu (summas būtiskumu nosaka pats organizētājs, ņemot vērā klienta izpētes rezultātus). Šādā gadījumā,

- pamatojoties uz riska novērtējumu, organizētājs iegūst informāciju, kas apliecina līdzekļu izcelsmi.
54. Organizētāja sniegtie pakalpojumi ir azartspēļu vai izložu organizēšana, tādējādi tiek pieņemts, ka klienta mērķis, uzsākot darījuma attiecības, ir izmantot azartspēļu vai izložu pakalpojumus. Organizētājam procedūrās jāparedz rīcība situācijās, kad klienta uzvedība izraisa pamatotas aizdomas par darījuma attiecību mērķi, un kā šādu situāciju identificēt.
 55. Organizētājs dokumentē visu klienta izpētes laikā iegūto informāciju un nodrošina tās aktualizēšanu atbilstoši riskam, bet ne retāk kā reizi piecos gados.
 56. Uz risku novērtējumu balstīta pieeja nodrošina, ka, pieaugot riskiem darījuma attiecībās ar klientu, proporcionāli palielinās iegūtās un pārbaudītās informācijas līmenis un apjoms. Organizētājam jāparedz savās politikās klienta risku līmeņi un to noteikšanas kritēriji, kādus klienta izpētes pasākumus un kādā apjomā tas piemēro atbilstoša riska klientiem. Informācija par klientu, kam piemīt zemāks risks, būs mazāka apjoma, nekā par klientu, kam ir augstāks risks. PNP, PNP ģimenes locekļus, ar PNP saistītas personas paaugstina riskus un pieprasa lielākus izpētes resursus. Organizētājam aizliegts nodibināt darījuma attiecības un veikt gadījuma rakstura darījuma attiecības ar personām, kurām piemērotas starptautiskās vai nacionālās sankcijas.
 57. Veids, kādā tiek iegūta klienta izpētei nepieciešamā informācija, var atšķirties. Pamatojoties uz riska novērtējumu, tā var būt klienta anketa, kas ietver dažādus jautājumus ar mērķi iegūt informāciju, kas ir pamatota un pietiekama klienta riska noteikšanai, kā arī informācija no publiskiem un uzticamiem avotiem, piemēram, komerciālām datu bāzēm. Minētās prasības ir jānosaka organizētāja politikās un procedūrās arī precizējot, kādus avotus Organizētājs uzskata par uzticamiem. Piemēram, informāciju par Latvijas Republikā reģistrētiem uzņēmumiem no Uzņēmumu reģistra, tostarp no komerciālām datubāzēm, kas uztur Uzņēmumu reģistra informāciju. Savukārt informāciju par ārvalstu rezidentiem var iegūt no konkrētās valsts Uzņēmumu reģistra datubāzes, piemēram:

ES valstu reģistri	European e-Justice Portal - Registers - business, insolvency & land (europa.eu)
--------------------	---

ES valstu PLG reģistri	Eiropas e-tiesiskuma portāls - Faktisko īpašnieku reģistru savstarpējās savienojamības sistēma (europa.eu)
Igaunija	https://www.inforegister.ee/
Lietuva	Rekvizitai.lt. Directory of Lithuanian companies, maps. (vz.lt)
Lielbritānija	https://beta.companieshouse.gov.uk/
Īrija	http://www.cro.ie/ena/online-services-company-search.aspx
Kipra	https://efiling.drcor.mcit.gov.cy/DrcorPublic/SearchForm.aspx?sc=0
Čehija	https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik
Krievijas Federācija	https://egrul.nalog.ru/#
Turcija	https://ticaretsicil.gov.tr/view/hizlierisim/unvansorgulama.php

58. Klientu izpētes veidi ir: **standarta un padziļinātā klientu izpēte**. Standarta izpēte no klientu padziļinātās izpētes atšķiras ar to, ka standarta izpētes gadījumā nepastāv risku paaugstinošie apstākļi un informāciju verificē minimālā apmērā, kā arī atšķiras iegūstamās klientu izpētei nepieciešamās informācijas detalizācijas līmenis.
59. Gadījumos, kad klientam ir zems NILLTPF risks, tiek veikta klienta standarta izpēte (klienta izdevumi ir saprotami un atbilstoši Organizētāja rīcībā esošai informācijai par personu un ir samērojami ar tās ienākumiem) un klientam neiestājas nosacījumi padziļinātās izpētes veikšanai, netiek konstatēti risku paaugstinošie faktori, kas ietekmē klienta riska profilu, darījumu uzraudzības ietvaros netiek konstatēti iespējami aizdomīgu darījumu pazīmes vai klientam netipiska darbība. Organizētājs nodrošina vismaz reizi piecos gados klienta izpētei nepieciešamās pamatinformācijas aktualizēšanu. Standarta izpētes gadījumos iegūstamās informācijas detalizācijas pakāpe ir mazāka, salīdzinot ar padziļinātās izpētes ietvaros iegūstamo informāciju. Piemēram, iegūstot informāciju par klienta saimniecisko vai personisko darbību, standarta izpētes gadījumos ir pietiekami noskaidrot klienta nodarbošanos, darba devēju, profesiju.
60. Organizētājs nodrošina, ka tas spēj pamatot, kā iegūtā informācija vai dokumenti paskaidro klienta izpētei nepieciešamo informāciju. No klienta

izpētes ietvaros iegūtās informācijas un dokumentiem jāspēj gūt pārlicību, ka organizētājs pārzina klienta riskus un veic atbilstošus pasākumus šo risku pārvaldībai.

61. Organizētājs procedūrās var noteikt kārtību, kurā tiek mazināti klienta riska līmeņi, nosakot iegūtās informācijas ticamības pakāpes pārbaudes apjomu, kā arī uzraudzības pasākumu efektivitāti. Klienta riska līmeņa mazināšanas sliekšni atbildīgā persona saskaņo ar augstākās vadības pārstāvi.
62. Organizētājs nosaka indikatorus, kas darījuma attiecību uzraudzībā norāda uz klienta riska līmeņa izmaiņām. Organizētājs nodrošina, ka klienta riska līmenis tiek aktualizēts atbilstoši jaunākajai informācijai par klientu. Piemēram, klients sākotnēji novērtēts kā zema riska klients, bet, sasniedzot noteiktu darījumu apmēru, klientam piešķir augsta riska līmeni un piemēro atbilstošus klienta izpētes pasākumus.
63. Tiem klientiem, kas sākotnēji vai vēlāk ir novērtēti kā augsta riska klienti, Organizētājs veic padziļināto klienta izpēti. Padziļināta klienta izpēte ietver šādas darbības:
 - 63.1. izmantot izpētes papildu pasākumus;
 - 63.2. iegūt un izvērtēt papildinformāciju par klientu;
 - 63.3. izvērtēt klienta veikto darījumu atbilstību norādītajai saimnieciskajai darbībai;
 - 63.4. izvērtēt klienta līdzekļu un labklājības izcelsmi;
 - 63.5. pārlicināties (verificēt) iegūtās informācijas patiesumu;
 - 63.6. saņemt Organizētāja augstākās vadības piekrišanu darījumu attiecību uzsākšanai vai turpināšanai;
 - 63.7. veikt darījuma attiecību padziļinātu uzraudzību³.
64. Ienākumu avota pārbaudes ir obligātas attiecībā uz PNP, PNP ģimenes locekļiem, ar PNP cieši saistītajam personām un attiecībā uz darījumu attiecībām ar klientiem, kuru izcelsmes valsts ir augsta riska trešās valstis.
65. **Klienta izpētes prasības.** Organizētāji uzsāk klienta izpēti zemāk minētajos gadījumos:
 - 65.1. veicot darījumu ar klientu, klātienē azartspēļu un izložu organizēšanas vietās, par summu, kuras apmērs ir 2000 *euro* vai vairāk, tai skaitā, ja klients laimē, pērk spēles daļības līdzekļus vai

³ NILLTPFNL 22. panta pirmā daļa

- loterijas biļetes, vai šajā nolūkā maina ārvalstu valūtu, neatkarīgi no tā, vai šo darījumu veic kā vienu operāciju vai kā vairākas savstarpēji saistītas operācijas;
- 65.2. klients reģistrējies interaktīvajām azartspēlēm vai izlozēm;
- 65.3. klients kļūst par Organizētāja lojalitātes programmas dalībnieku (piemēram, iegūst klienta karti);
- 65.4. ja rodas aizdomas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma un proliferācijas finansēšanu vai šo darbību mēģinājumu;
- 65.5. ja plašsaziņas līdzekļos ir atrodama informācija par iespējamo noziedzīgo nodarījumu vai iespējamo korupciju, kurā iesaistīts klients.
66. Organizētājs piemēro klienta izpēti esošajiem klientiem šādos gadījumos:
- 66.1. izmantojot uz risku balstītu pieeju;
- 66.2. ja esošajam klientam ir izmaiņas iepriekš iegūtajos klientu izpētes datos un tie var ietekmēt klienta riska novērtējumu.
67. Nosakot, kad ir lietderīgi piemērot klienta izpētes pasākumus esošajiem klientiem, Organizētājam jāņem vērā arī:
- 67.1. jebkāda norāde, ka ir mainījusies klienta identitāte;
- 67.2. jebkādi darījumi, kas nav pamatoti atbilstoši Organizētāja zināšanām par klientu (piemēram, netipiski lielas iemaksas vai likmes, likmju daudzums, netipisks laiks, kad klients spēlē u.c.);
- 67.3. citi apstākļi, kas varētu ietekmēt Organizētāja veikto vērtējumu par klienta riska līmeni.
68. **Klienta izpētes pasākumi.** Klienta izpētes pasākumus veido:
- 68.1. klienta sākotnējā identificēšana un iegūto identifikācijas datu pārbaude, ja Organizētājs iepriekš nav identificējis klientu;
- 68.2. klienta turpmākā identitātes pārbaude ar datiem, kas iegūti klienta sākotnējās identificēšanas rezultātā;
- 68.3. darījuma attiecību uzraudzība;
- 68.4. klienta izpētes gaitā iegūto dokumentu, personas datu un informācijas par klientu uzglabāšana, regulāra izvērtēšana un aktualizēšana.
69. Klienta izpētes laikā iegūto dokumentu vai informācijas pārbaude jāveic no uzticama avota iegūtām ziņām, kurš ir neatkarīgs no personas, kura tiek pārbaudīta. Dokumentus, ko izdevusi vai darījusi pieejamus oficiāla iestāde,

uzskata par neatkarīgiem no personas, pat ja šos dokumentus Organizētājam ir sniegusi vai darījusi pieejamus pārbaudāmā persona.

70. Organizētājs pārlicinās, ka personu apliecinošais dokuments ir derīgs, izmantojot pieejamos publiskos attiecīgās valsts reģistrus (piemēram, Nederīgo dokumentu reģistru). Viena no prasībām veikt personu apliecinoša dokumenta pārbaudi Nederīgo dokumentu reģistrā mērķiem ir pārlicināties, ka persona, kas norādīta iesniegtajā dokumentā, ir dzīva un Organizētāja sniegtos pakalpojumus neturpina izmantot trešā persona. Šīs pārbaudes ietvaros Organizētājs salīdzina un pārbauda klienta iesniegtā personu apliecinošā dokumenta numuru, pārlicinās, vai dokuments nav zagts, nozaudēts, gājis bojā, anulēts, vai to neizmanto trešā persona, tam nav beidzies derīguma termiņš u.tml.
71. Attiecībā uz klientu, kuram ir ārvalsts izdots personu apliecinošs dokuments, Organizētājs var izmantot konkrētās valsts datubāzes, ja tādas ir pieejamas (piemēram, Krievijā – <http://services.fms.gov.ru/info-service.htm?sid=2000> , Ukrainā – <https://nd.dmsu.gov.ua/>). Pārbaudot klienta uzrādītā personu apliecinošā dokumenta īstumu, Organizētājs var izmantot publiski pieejamu informāciju (piemēram, <http://www.consilium.europa.eu/prado/en/search-by-document-country.html>) vai komerciālās datubāzes, kas piedāvā informāciju par personu apliecinošu dokumentu veidiem dažādās valstīs.
72. Organizētājam ir pienākums atjaunot klientu personu apliecinošu dokumentu datus visiem Organizētāja klientiem. Atjaunošanas regularitāte un iegūstamās informācijas veids un apjoms ir nosakāms, pamatojoties uz NILLTPF riska izvērtējumu.
73. Informāciju var uzskatīt par “iegūtu no uzticama avota, kas ir neatkarīgs no personas, kuras identitāte tiek pārbaudīta”, ja:
 - 73.1. to iegūst neklātienēs identifikācijas procesā, tostarp izmantojot drošu elektronisko parakstu, videoidentifikāciju un citus tehnoloģiskus risinājumus⁴, un
 - 73.2. šis process ir pasargāts no krāpšanas un ļaunprātīgas izmantošanas un var sniegt atbilstoša līmeņa pārlicību, ka persona, kura apgalvo noteiktu identitāti, faktiski ir persona ar šo identitāti.

⁴ MK noteikumi Nr.392 “Kārtība, kādā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjekts veic klienta neklātienēs identifikāciju”

74. Šīs prasības attiecas gan uz klātienes, gan uz neklātienes Organizētājiem.
75. Organizētājam, kas organizē dažāda veida azartspēles vai izlozes, nav atkārtoti jāveic klienta izpēte, ja klients apmeklē citu azartspēļu organizēšanas vietu viena Organizētāja ietvaros, ja ir nodrošināta piekļuve Organizētāja rīcībā esošiem klienta izpētes ierakstiem. Organizētājs nodrošina, lai visās Organizētāja azartspēļu organizēšanas vietās ir nodrošināta iespēja veikt informācijas apstrādi un ierakstu aktualizēšanu. IKS jāiekļauj sīka informācija par to, kā Organizētājs to pārvaldīs.
76. Nosakot klienta izpētes apjomu un regularitāti, Organizētājs ņem vērā arī šādus risku ietekmējošus rādītājus:
 - 76.1. darījumu attiecību mērķis;
 - 76.2. klienta iemaksāta summa vai klienta veikto darījumu apjoms;
 - 76.3. darījuma attiecību ilgums;
 - 76.4. darījumu regularitāte.
77. Organizētājs darījumu attiecībās ar klientu uzskata, ka azartspēļu un izložu jomā darījumu attiecību mērķis ir piedalīšanās azartspēlēs vai izlozēs, tādējādi, ja ir indikācijas, ka darījuma mērķis nav azartspēles vai izlozes, jāriko papildu pārbaudes un nepieciešamības gadījumā jāizbeidz darījums vai jāatturas no darījuma un/vai jāziņo Finanšu izlīkošanas dienestam (turpmāk — FID).
78. Organizētājam jāpārlicinās, ka klienta izpētes veikšanai izmantotie informācijas avoti ir ticami un pietiekami, lai mazinātu riskus. Piemēram, veicot klienta izpēti, var izmantot informāciju no publiski pieejama avota, piemēram, preses. Tomēr Organizētājs neveic pārmērīgu paļaušanos uz vienu informācijas avotu un izmanto citas datu bāzes un informācijas avotus klienta izpētei.
79. Organizētājiem jāspēj pierādīt kontroles un uzraudzības iestādēm, ka klientu izpētes pasākumu apjoms ir atbilstošs un pietiekami uzticams, ņemot vērā NILLTPF riskus, tostarp riskus:
 - 79.1. kuri identificēti Organizētāja risku novērtējumā;
 - 79.2. kuri apkopoti Sektoru NILLTF risku novērtējumu kopsavilkuma ziņojumā.
80. **Klienta risku novērtēšanas laiks.** Organizētājs turpina darījuma attiecības ar klientu tikai pēc risku novērtējuma pabeigšanas un klienta riska līmeņa noteikšanas.

- 81. Darījumu uzraudzība.** Organizētāji pēc darījuma attiecību uzsākšanas pastāvīgi veic to uzraudzību, tostarp:
- 81.1. visu attiecību gaitā veic darījumu monitoringu, lai pārliecinātos, ka darījumi atbilst Organizētāja rīcībā esošajai informācijai par klientu, par klienta personisko vai saimniecisko darbību un par klienta riska profilu;
 - 81.2. veic klienta darbību un darījumu uzraudzību, lai pārliecinātos, vai darījumi nav uzskatāmi par aizdomīgiem.
82. Organizētājs pievērš uzmanību klientiem un viņu spēles ieradumiem, ņemot vērā jau zināmo informāciju par klientu un vajadzības gadījumā apkopo un saglabā papildu informāciju, piemēram, par klienta līdzekļu izcelsmi.
- 83. Padziļināta klientu izpēte un darījumu uzraudzība.** Organizētājs piemēro klienta padziļinātu izpēti papildus klienta izpētes pasākumiem, kas noteikti Likumā⁵, lai pārvaldītu un mazinātu NILLTPF riskus, kas saistīti ar klientu un var rasties šādos gadījumos:
- 83.1. klients ir augsta riska trešās valsts rezidents vai klienta izcelsmes valsts ir augsta riska trešā valsts;
 - 83.2. uzsākot un uzturot darījuma attiecības ar klientu, kas nav personīgi piedalījies identifikācijas procedūrā klātienē, izņemot gadījumu, kad tiek izpildīti šādi nosacījumi:
 - 83.2.1. Organizētājs nodrošina atbilstošus NILLTPF riskus mazinošus pasākumus, tai skaitā politiku un procedūru izstrādi un darbinieku apmācību par neklātienē identifikācijas veikšanu;
 - 83.2.2. klienta identifikācija, izmantojot tehnoloģiskos risinājumus, kas ietver videoidentifikāciju vai drošu elektronisko parakstu vai citus tehnoloģiskos risinājumus, tiek veikta Ministru kabineta noteiktajā apjomā un kārtībā⁶;
 - 83.3. uzsākot un uzturot darījuma attiecības vai veicot gadījuma rakstura darījumu ar klientu — PNP, PNP ģimenes locekli vai ar PNP cieši saistītu personu;

⁵ NILLTPFNL 11¹. pants

⁶ MK noteikumi Nr.392 "Kārtība, kādā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjekts veic klienta neklātienē identifikāciju"

- 83.4. klients veic viņam netipiski lielus darījumus, sarežģītus darījumus, šķietami savstarpēji saistītus darījumus vai darījumus, kuriem šķietami nav ekonomiskā mērķa;
 - 83.5. citos gadījumos, uzsākot un uzturot darījuma attiecības vai veicot gadījuma rakstura darījumu ar klientu, ja pastāv paaugstināts NILLTPFN risks.
84. Organizētājs veic darījumus ar klientiem, kas ir no augsta riska trešās valsts, ievērojot šādus padziļinātās klienta izpētes pasākumus:
- 84.1. iegūst un izvērtē papildinformāciju par klientu un pārliecinās par iegūtās papildinformācijas patiesumu;
 - 84.2. iegūst un izvērtē papildinformāciju par darījuma attiecību paredzamo būtību;
 - 84.3. iegūst un izvērtē informāciju par klienta līdzekļu un labklājības izcelsmi;
 - 84.4. iegūst un izvērtē informāciju par paredzamo vai veikto darījumu pamatojumu;
 - 84.5. saņem augstākās vadības piekrišanu darījuma attiecību uzsākšanai vai turpināšanai;
 - 84.6. veic darījuma attiecību padziļinātu uzraudzību, palielinot piemēroto kontroļu skaitu un biežumu un nosakot darījuma veidus, kuriem nepieciešama atkārtota pārbaude.
85. Tādu darījumu gadījumā, kas ir saistītas ar klientam netipiski lieliem darījumiem, sarežģītiem darījumiem, šķietami savstarpēji saistītiem darījumiem vai darījumiem, kuriem šķietami nav ekonomiskā mērķa, pastiprinātajos pasākumos jāietver:
- 85.1. darījuma būtības un mērķa pārbaudi;
 - 85.2. veikt klienta darbību un darījumu uzraudzību, lai pārliecinātos, vai darījumi nav uzskatāmi par aizdomīgiem.
86. Atkarībā no situācijas padziļinātai klienta izpētei var piemērot arī papildus pasākumus kā:
- 86.1. meklēt papildu neatkarīgus un uzticamus avotus, lai pārbaudītu informāciju, ko klients iesniedzis Organizētājam;
 - 86.2. veikt papildu pasākumus, lai labāk izprastu klienta vēsturi, īpašumtiesības un finansiālo stāvokli;

- 86.3. veikt turpmākus pasākumus, lai pārliecinātos, ka darījums atbilst darījuma attiecību mērķim;
 - 86.4. pastiprināt darījuma attiecību uzraudzību, tai skaitā veikt pastiprinātu darījumu kontroli.
87. Organizētājs izvērtējot, vai konkrētā situācijā pastāv paaugstināts NILLTPF risks, un klienta izpētes pasākumu apjomu, kas jāveic, lai pārvaldītu un mazinātu risku, ņem vērā šādus risku paaugstinošus faktoros:
- 87.1. darījuma attiecības notiek neparastos apstākļos;
 - 87.2. klients ir saistīts ar paaugstināta riska jurisdikciju:
 - 87.2.1. augsta riska trešo valsti;
 - 87.2.2. valsti vai teritoriju, kurā pastāv augsts korupcijas risks;
 - 87.2.3. valsti vai teritoriju, kurā ir augsts tādu noziedzīgu nodarījumu līmenis, kuru rezultātā var tikt pie noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem;
 - 87.2.4. valsti un teritoriju, pret kuru ANO, ASV vai ES ir noteikusi finanšu vai civiltiesiskus ierobežojumus;
 - 87.2.5. valsti vai teritoriju, kura sniedz finansējumu vai atbalstu teroristu darbībām vai kuras teritorijā darbojas Ministru kabineta atzītu valstu vai starptautisko organizāciju, kuras sastādījušas to personu sarakstus, kas tiek turētas aizdomās par iesaistīšanos teroristiskās darbībās vai masu iznīcināšanas ieroču izgatavošanā, glabāšanā, pārvietošanā, lietošanā vai izplatīšanā, sarakstos iekļautas teroristu organizācijas;
 - 87.3. klients veic liela apjoma skaidras naudas darījumus;
 - 87.4. klients izmanto pakalpojumus, produktus vai to piegādes kanālus, kas veicina anonimitāti;
 - 87.5. klients izmanto pakalpojumus, produktus vai to piegādes kanālus, kas ierobežo tā identifikācijas vai personiskās un saimnieciskās darbības pārzināšanas iespējas;
 - 87.6. klients saņem maksājumus no nezināmas trešās personas;
 - 87.7. klients izmanto jaunus pakalpojumus, produktus vai to piegādes kanālus vai jaunas tehnoloģijas.
88. **Klientu izpētes sliekšnis un tā noteikšana.** Organizētāja pienākums obligāti veikt klienta izpēti, ja klienta darījumi ar Organizētāju atbilst šo vadlīniju 27.punktā noteiktajam. Klientu izpētes sliekšni nosaka atsevišķam

- darījumam vai saistītiem darījumiem. Klienti var veikt virkni saistītu darījumu, kas atsevišķi ir mazāki par 2000 *euro*, bet, vērtējot tos kopskatā, tie sasniedz vai ir lielāki par sliekšni. Organizētājam jāņem vērā, ka klients var apzināti veikt izmaksas vairākos darījumos ar mērķi apiet sliekšni un izvairīties no klienta izpētes.
89. Organizētājam jāizstrādā droša un uzticama sliekšņa noteikšanas sistēma, izmantojot IT risinājumus, kā arī jānosaka klienta izpētes pasākumu apjoms atkarībā no klienta riska līmeņa.
 90. Organizētājs nodrošina, ka klients nevar iemaksāt (ievietot) un izmaksāt (saņemt) azartspēļu automātā naudas summu vai spēles dalības līdzekļus 2000 *euro* un vairāk bez Organizētāja klātbūtnes (neveicot klienta izpēti). Šī prasība attiecas uz azartspēļu automātiem, kas atrodas klātienē azartspēļu organizēšanas vietās — spēļu zālēs un kazino.
 91. Organizētājam nepieciešami tehnoloģiskās sistēmas vai rīki, kas nodrošina klientu veikto darījumu uzraudzību un sniedz pārlicību, ka visi klienti, kas sasniedz klientu izpētes sliekšni, tiek savlaicīgi identificēti un tiem tiek piemērots atbilstošs klientu izpētes pasākums.
 92. Organizētājs piemēro procedūras, kuru izmantošana visefektīvāk nodrošina klientu identifikāciju, klientu izpētes sliekšņa konstatēšanu, kā arī neļauj uzsākt darījumus ar personām, kurām ir noteiktas starptautiskās un nacionālās sankcijas.
 93. Viens no galvenajiem Organizētāja uzdevumiem ir sekot līdzi katra klienta iemaksām un izmaksām, tai skaitā žetonu apmaiņai, tēriņiem spēļu automātos un laimestu izmaksām.
 94. Organizētājs nodrošina, ka katrā konkrētajā azartspēļu un izložu organizēšanas vietā pastāv atbilstošas procedūras, lai konstatētu klientu izpētes sliekšni, ņemot vērā novērtēto NILLTPF risku un vidējo apgrozījumu katrā no azartspēļu vai izložu organizēšanas vietām.
 95. Organizētājiem jāizbeidz darījuma attiecības ar klientu un jādokumentē šis gadījums, ja nespēj veikt noteiktos klienta izpētes pasākumus. Šādā gadījumā jāizvērtē nepieciešamība ziņot FID par aizdomīgu darījumu.
 96. **Identifikācija un identitātes pārbaude.** Klienta izpēte paredz vairākus posmus — viens no tiem ir identifikācija. Organizētājam nepieciešams identificēt klientu un pēc tam pārbaudīt viņa identitāti, sasniedzot darījumu

sliexsni vai uzsākot darījuma attiecības. Klienta identifikācija ietver šādas darbības:

- 96.1. Organizētājs noskaidro klienta identifikācijas datus, piemēram, klienta vārdu, uzvārdu un personas kodu;
 - 96.2. pārbauda klienta sniegto informāciju par sevi, iegūstot un apstiprinot dokumentus vai informāciju, kas pamato identitāti;
 - 96.3. Organizētājs salīdzina klienta informāciju ar uzrādītiem identifikācijas dokumentiem (pase, ID karte).
97. Identificējot fizisko personu, Organizētājs salīdzina klienta vizuālo līdzību ar uzrādītajā personu apliecinošajā dokumentā ietverto fotoattēlu un pārliecinās, ka dokuments nesatur viltojuma pazīmes. Ja rodas šaubas un Organizētājs nevar pārliecināties, ka klients, kas uzrāda personu apliecinošu dokumentu, ir dokumenta fotoattēlā redzamā persona, vai Organizētājs nevar pārliecināties, ka dokuments nesatur viltojuma pazīmes, tas sadarbību ar šādu klientu nesāk un atbilstoši Likuma prasībām, ja rodas aizdomas par NILLTPF, ziņo FID.
 98. Fizisko personu rezidentu identificē, pārbaudot tā identitāti pēc klienta personu apliecinoša dokumenta, kas ietver informāciju par klienta vārdu, uzvārdu, personas kodu⁷.
 99. Klienta — ārvalstu rezidenta identifikācijas procesā var tikt izmantots dokuments, kas atzīts par derīgu ieceļošanai Latvijas Republikā un ietver klienta vārdu, uzvārdu, dzimšanas datumu, personas fotoattēlu, personu apliecinoša dokumenta numuru un izdošanas datumu, valsti un institūciju, kas dokumentu izdevusi⁸.
 100. Gadījumos, kad personai ir tiesības ieceļot un uzturēties Latvijas Republikā ar ceļošanai derīgu personu apliecinošu dokumentu un derīgu vīzu vai Latvijas Republikas izsniegtu uzturēšanās atļauju, Organizētājs izgatavo ne tikai personu apliecinoša dokumenta, bet arī vīzas vai uzturēšanās atļaujas kopiju, jo tā apliecina klienta tiesības ieceļot valstī.
 101. Gadījumos, kad trešās valsts pilsoņa personas apliecība ir Latvijas Republikas izdota uzturēšanās atļauja (termiņuzturēšanās atļauja vai pastāvīgās uzturēšanās atļauja), ko izsniedz saskaņā ar personu pārvietošanos regulējošajiem tiesību aktiem, tā identifikāciju var veikt, pamatojoties uz

⁷ MK 21.02.2012. noteikumi Nr. 134 "Personu apliecinošu dokumentu noteikumi";

⁸ MK 04.03.2021. noteikumi Nr. 141 "Ārzemnieku ceļošanas dokumentu atzīšanas kārtība"

uzturēšanās atļauju.

102. Klienta izpētes laikā lietderīgi iegūt informāciju par klienta ienākumu avotu un ienākumu līmeni, piemēram, viņa nodarbošanos. Šī informācija var palīdzēt Organizētājam novērtēt, vai klienta tēriņu līmenis azartspēlēs vai izlozēs ir proporcionāls klienta ienākumiem vai ir aizdomīgs.
103. **Neklātienas identifikācija.** Neklātienas identifikāciju var piemērot tikai neklātienas azartspēļu vai izložu Organizētāji attiecībā uz klientiem, kas plāno izmantot Organizētāja pakalpojumu — neklātienas azartspēles vai izlozes (azartspēles vai izlozes interaktīvajā vidē) Ministru Kabineta noteiktajā kārtībā⁹;
104. Organizētājs var piemērot klienta neklātienas identifikāciju, ja tam ir veikts un dokumentēts NILLTPF risku novērtējums, izveidota IKS, veiktas darbinieku apmācības, klients ir informēts par neklātienas identifikācijas procesu un viņa tiesībām un pienākumiem šajā procesā, atbilstoši NILLTPF riskam noteiktas tehnoloģisko risinājumu drošības prasības.
105. Organizētājs neveic klienta neklātienas identifikāciju vai pārtrauc to, ja tiek konstatēti apstākļi, kas liecina, ka pamatojoties uz risku novērtējumu balstītu pieeju klientam piemīt augsts NILLTPF risks, tiek konstatētas neatbilstības klienta izpētē iegūtai informācijai, apšaubīta neklātienas identifikācijas procesa drošība.
106. Organizētājs, pamatojoties uz risku novērtējumu balstītu pieeju, klientu izpētes procesā piemēro vienu vai vairākus neklātienas identifikācijas veidus:
 - 106.1. drošu elektronisko parakstu, kas nodrošina kvalificētu paaugstinātas drošības elektronisko identifikāciju;
 - 106.2. videoidentifikāciju;
 - 106.3. fiziskas personas identitāti apliecināšanu no kredītiestādes vai maksājumu iestādes, izmantojot identifikācijas maksājumu vai citu metodi, kas ļauj saņemt no kredītiestādes vai maksājumu iestādes klienta vārdu, uzvārdu un personas kodu;
 - 106.4. personu apliecināšanā dokumenta fotouzņēmuma un pašportreta elektroniska fotouzņēmuma salīdzināšanu.

⁹ MK 03.07.2018. noteikumi Nr. 392 "Kārtība, kādā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjekts veic klienta neklātienas identifikāciju"

107. **Līdzekļu izcelsme un labklājības izcelsme.** Klienta līdzekļu un labklājības izcelsmes pārbaude ir uz risku izvērtējumu balstīts pasākums. Organizētājs atkarībā no klienta NILLTPF riska nosaka piemērojamus pasākumus, un organizētāja pienākums ir pierādīt, ka tā veiktie pasākumi (piemēram, iegūtais klienta skaidrojums, iegūtie dokumenti vai publiski pieejamā informācija) atbilst un ir samērīgi ar klientam piemītošo risku.
108. Organizētājam ir jāpārlicinās par klienta darījumos izmantoto līdzekļu izcelsmi un tas nevar visos gadījumos (neatkarīgi no riska) pamatoties tikai uz publiski pieejamo informāciju par klienta materiālo stāvokli, lai izdarītu secinājumu, ka klienta līdzekļu izcelsme nav saistīta ar NILLTPF. Apstākļi, ka klients ir materiāli nodrošināts, nenozīmē, ka klienta kontā vai tā vārdā vai labā saņemto līdzekļu izcelsme ir legāla un tie nevar būt saistīti ar NILLTPF. Informācija, kas iegūta no publiskiem resursiem par klienta materiālo stāvokli, noteiktos gadījumos var tikt vērtēta vienīgi kā papildu informācija un tā nevar visos gadījumos kalpot par pamatu, lai izdarītu secinājumus par līdzekļu izcelsmes legalitāti.
5. **Aizdomīgu darījumu un sliekšņa deklarāciju darījumu atklāšana un ziņošana**
109. **Aizdomīgs darījums.** Organizētājam jāizstrādā procedūra, kas palīdzētu tā darbiniekiem konstatēt darījumu vai darbību, kas rada pamatotas aizdomas, ka tajā iesaistīti līdzekļi ir tieši vai netieši iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā vai saistīti ar terorisma un proliferācijas finansēšanu vai šādu darbību mēģinājumu. Šāda darījuma konstatēšanas, dokumentēšanas, informācijas aprites kārtību nosaka Organizētājs.
110. Lai nodrošinātu iekšējo ziņošanas sistēmu, kas palīdzēs identificēt un sagatavot ziņojumu par aizdomīgiem darījumiem, jāparedz, ka:
- 110.1. darbinieki ziņo NILLTPFN atbildīgajam darbiniekam, ja viņam ir zināms vai ir pamatotas aizdomas, ka persona vai klients ir iesaistīts nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā vai teroristu vai proliferācijas finansēšanā vai šādu darbību mēģinājumā;
- 110.2. NILLTPFN atbildīgais darbinieks izskata katru iekšējo ziņojumu un nosaka pamatotību ziņošanai par aizdomīgu darījumu FID;

110.3. darbinieki ir atbilstoši apmācīti pienākumu izpildei, tiem ir prasmes identificēt aizdomīga darījuma pazīmes un sagatavot iekšējo ziņojumu par aizdomīgo darījumu NILLTPFN atbildīgai personai.

111. Aizdomīga darījuma pazīmes var iedalīt divās kategorijās:

111.1. pazīmes attiecībā uz klientu:

111.1.1. klienta identifikācijas problēmas (klients nevēlas sniegt identifikācijas informāciju vai sniedz to minimālā apjomā, sniedz fiktīvu informāciju, sniedz grūti pārbaudāmu informāciju, ir pamatotas aizdomas, ka personu apliecinošais dokuments ir viltots);

111.1.2. klients nervozē bez acīmredzama iemesla;

111.1.3. klientam ir pavadītāji, kas viņu vēro;

111.1.4. klients atnes naudu, ko viņš nav saskaitījis;

111.1.5. klients veic lielu skaitu maza apjoma identisku darījumu, kas liek domāt par apzinātu izvairīšanos no slietkšņa deklarācijas;

111.1.6. ir pamatotas aizdomas par klienta vai patiesā labuma guvēja iespējamo saistību ar terorismu, kaut arī viņš nav iekļauts teroristu sarakstā un par viņu nav iepriekš ziņots FID;

111.1.7. klients spēlē bez acīmredzama nolūka vinnēt;

111.1.8. klients mēģina izveidot kontaktu ar Organizētāja darbinieku vai darbiniekiem (ārpus darba laika);

111.1.9. klients pieslēdzas savam interaktīvo azartspēļu vai izložu spēles kontam no augsta riska valstīm;

111.1.10. klients pieslēdzas interaktīvo azartspēļu vai izložu spēles kontam no vairākām valstīm īsā laika periodā;

111.2. pazīmes attiecībā uz klienta veikto darījumu:

111.2.1. klients veic viņam netipisku darījumu (raksturīgi liels darījumu apjoms — naudaszīmes (banknotes) maiņa pret monētām, spēles dalības līdzekļiem);

111.2.2. ir pamatotas aizdomas, ka darījumā izmantoti noziedzīgi iegūti līdzekļi;

- 111.2.3. klients veic darījumu, kas neatbilst viņa finansiālajam stāvoklim;
- 111.2.4. klients vieglprātīgi rīkojas ar lielām naudas summām;
- 111.2.5. klients izmanto viltotus vai neatbilstošus dokumentus;
- 111.2.6. klients izmanto citu personu klienta (bonusa) kartes;
- 111.2.7. klients veic netipiskas vai mēģina veikt krāpnieciskas darbības;
- 111.2.8. klients ieņem aizsardzības pozīciju attiecībā uz uzdotajiem jautājumiem vai pārlietu taisnojas;
- 111.2.9. klients izvairās no likumā paredzētās klienta identifikācijas un izpētes pasākumiem;
- 111.2.10. klients slēpj iemaksāto naudas daudzumu spēlēšanai, lai apgrūtinātu konstatēt darījumu un savstarpēju veikto operāciju kopsummu;
- 111.2.11. darījums saistīts ar citu aizdomīgu darījumu, par kuru jau ziņots FID;
- 111.2.12. darījumam nav acīmredzama likumīga nolūka;
- 111.2.13. par aizdomīgu darījumu ziņo citi (masu mediji, policija, iekšējais drošības dienests, kredītiestādes);
- 111.2.14. ja par klienta dalību azartspēlēs naudas summu iemaksā trešā persona;
- 111.2.15. klients regulāri veic likmes zem sliekšņa 2000 *euro* vai tuvu sliekšnim;
- 111.2.16. klients mēģina veikt iemaksu/izmaksu trešajai personai;
- 111.2.17. klients mēģina norēķināties/ izmantot svešu bankas karti;
- 111.2.18. klientam ir liels TITO biļešu (atšķirīgi datumi) vai kazino žetonu daudzums, kuru viņš vēlas apmainīt pret naudu;
- 111.2.19. klienta spēles dalības līdzekļu maiņa pret naudu neatbilst viņa veiktajai spēlei;

- 111.2.20. klients veic naudas iemaksu savā interaktīvas azartspēles spēles kontā, bet nespēlē azartspēles;
 - 111.2.21. naudaszīmju nominālvērtības ir klientam netipiskas;
 - 111.2.22. naudaszīmju iesaiņojums ir klientam netipisks;
 - 111.2.23. darījumā, kurā monētas vai banknotes ar mazu nominālvērtību tiek mainītas pret banknotēm ar lielāku nominālvērtību (vai otrādi) vai pret citām banknotēm ar tādu pašu nominālvērtību;
 - 111.2.24. citos iekšējās kontroles sistēmā noteiktajos gadījumos.
112. Iepriekš uzskaitīto aizdomīga darījuma pazīmju saraksts nav izsmelošs un Organizētājs var to papildināt ar citām pazīmēm, kas rada aizdomas. Viena vai vairāku aizdomīga darījuma pazīmju konstatācija var nenozīmēt, ka attiecīgais darījums ir aizdomīgs (var kalpot kā indikators) – pazīmes ir jāvērtē, lai nodrošinātu, ka ziņojumi FID tiek sniegti savlaicīgi un kvalitatīvi un satur detalizētu aprakstu, kas liecina par darījumu aizdomīgumu.
113. Organizētāja darbinieks dokumentē vai elektroniski reģistrē visas aizdomas, kuras norāda iekšējā ziņojumā par aizdomīgu darījumu. Ziņojumā jāiekļauj sīka informācija par klientu, par kuru ir radušās aizdomas, un informācija, kas pamato aizdomas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu vai terorisma vai proliferācijas finansēšanu. Visi iekšējie informācijas meklējumi vai pieprasījumi, kuri veikti saistībā ar ziņojumu, arī jādokumentē vai elektroniski jāreģistrē. Šī informācija var būt nepieciešama, lai papildinātu sākotnējo ziņojumu vai kā labas prakses pierādījums.
114. Tiklīdz Organizētāja darbinieks ir pienācīgi ziņojis par savām aizdomām NILLTPFN atbildīgajam darbiniekam vai personai, kurai ir deleģēts pienākums saņemt iekšējos ziņojumus, viņš ir izpildījis savus ziņošanas pienākumus.
115. Gadījumā, ja NILLTPF atbildīgais darbinieks apstiprina Organizētāja darbinieka sniegto iekšējo ziņojumu par aizdomīgo darījumu vai pats savu

pienākumu izpildes laikā identificē aizdomīgu darījumu, viņš nekavējoties ziņo FID par aizdomīgu darījumu, ievērojot ziņošanas procedūru.

116. Ja NILLTPF atbildīgais darbinieks izlemj nesniegt ziņojumu par aizdomīgu darījumu FID, viņam skaidri jādokumentē vai elektroniski jāreģistrē un jā saglabā iemesli, kādēļ tas nav izdarīts.
117. **Sliekšņa deklarācija.** Organizētājs paredz procedūru darījuma identificēšanai, kura apmērs sastāda 2000 *euro* vai vairāk. Sliekšņa deklarācijas darījums ietver sevī šādus darījumus:
 - 117.1. klientam izmaksātais laimests;
 - 117.2. norēķini ar klientu;
 - 117.3. klients pērk spēles dalības līdzekļus;
 - 117.4. klients pārdod spēles dalības līdzekļus;
 - 117.5. klients maina spēles dalības līdzekļus;
 - 117.6. klients maina valūtu ar nolūku pirkt spēles dalības līdzekļus;
 - 117.7. klients papildina interaktīvo azartspēļu vai izložu spēles kontu;
 - 117.8. klients izņem līdzekļus no interaktīvo azartspēļu vai izložu spēles konta.
118. Sliekšņa deklarāciju par katru veikto darījumu, kura apmērs sastāda 2000 EUR iesniedz FID vienu reizi nedēļā par periodu no iepriekšējās sliekšņa deklarācijas iesniegšanas dienas.
119. Organizētājs uztur reģistrus, kuros reģistrē FID sniegtos ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem un sliekšņa deklarācijas un nodrošina to pieejamību Inspekcijai.

6. Lietvedība

120. Lietvedības mērķis ir nodrošināt tiesībaizsardzības kontroles un uzraudzības iestādēm pietiekamus pierādījumus finanšu izmeklēšanas veikšanai.

121. Organizētāju lietvedības politikai un procedūrai jāaptver ieraksti šādās jomās:
 - 121.1. informācija par to, kā norīkotā amatpersona ir uzraudzījusi atbilstību;
 - 121.2. NILLTPFN atbildīgā darbinieka uzdevumu deleģēšana;
 - 121.3. NILLTPFN atbildīgā darbinieka atskaites augstākai vadībai;
 - 121.4. klientu identifikācijas un pārbaudes informācija;
 - 121.5. darījumu uzraudzības dati;
 - 121.6. Organizētāja darījumu partneru izpētes informācija;
 - 121.7. darbinieku apmācību uzskaites;
 - 121.8. aizdomīgo darījumu ziņojumi.
122. Klienta darījumu pastāvīga uzraudzība ir obligāta prasība Organizētājiem, un tā ietver visu attiecību gaitā veikto darījumu rūpīgu pārbaudi (tostarp, finanšu līdzekļu izmantošanas atbilstības izvērtējumu), lai nodrošinātu, ka darījumi atbilst Organizētāja zināšanām par klientu, klienta personisko un saimniecisko darbību un riska profilu.
123. Regulāriem klientiem jāveic rūpīgāka pārbaude un viņu darbības līmenis būtu jānovērtē, atsaucoties uz informāciju, kas jau ir zināma par viņiem, un vajadzības gadījumā būtu jāvāc un jāglabā papildu informācija par viņu līdzekļu avotu.
124. Gadījuma klientu darījumi ir monitorējami ar mērķi konstatēt klientu izpētes sliekšni un izpētes sliekšņa sasniegšanas brīdī auditpieraksti ir saglabājami.
125. Organizētājam jāglabā visi klienta izpētes laikā iegūtie dokumenti vai to kopijas. Identifikācijas dokumentu kopijas tiek izmantotas, lai Organizētājs pierādītu, uz kā pamata identifikācija ir veikta un tās turpmāk izmantotu, lai pārlicinātos, ka klients, kas ieradies azartspēļu organizēšanas vietā, ir tā pati persona (piemēram, Organizētājs pirms spēles uzsākšanas pārlicinās, ka klients, kas uzrāda personu apliecinošo dokumentu, ir tā pati persona, kas ir jau identificēta kā organizētāja klients, salīdzinot klienta personas datus, kas redzami uzrādītajā personu apliecinošajā dokumentā, ar datiem, kas ir Organizētāja rīcībā esošajā identifikācijas dokumenta kopijā). Ja Organizētājs var nodrošināt sistēmā informāciju par to, kas un kad ir veicis

- klienta identifikāciju un skenējis šo dokumentu, ir pieņemami, ka identifikācijas dokumenti tiek skenēti, nevis kopēti.
126. Organizētājam jāparedz izpētes dokumentu aktualizēšana vai pārskatīšana pēc noteikta laika perioda vai noteiktu apstākļu iestāšanās dēļ. Piemēram, klients ilgu laiku nav izmantojis Organizētāja pakalpojumus vai Organizētāja rīcībā ir informācija, ka mainījies klienta statuss (PNP, PNP ģimenes loceklis vai ar PNP cieši saistīta persona).
 127. Klātienē azartspēļu organizētājam ir jānodrošina klienta darījumu uzraudzība ne vien klienta darījumiem azartspēļu organizēšanas vietas kasē, bet arī darījumiem azartspēļu iekārtās (spēļu automāti, kazino galdi, totalizatoru likmju pieņemšanas termināļi), skaidri aprakstot kārtību IKS procedūrās, kādā darījumu uzraudzība tiks veikta azartspēļu organizēšanas vietā (piemēram, izveidojot reģistrus vai sistēmas, kurās fiksēt klientu veiktos darījumus).
 128. Ir pieļaujami izmantošanai informācijas tehnoloģiskie risinājumi un esošās informācijas sistēmas, kurās Organizētāji spētu identificēt spēlētāju, attālināti veikt pastāvīgu spēlētāju darījumu uzraudzību, sasaistot naudas plūsmu (iemaksas, izmaksas un laimestus) ar personu, un precīzi fiksēt brīdi, kad ir sasniegts 2000 *euro* sliekšni, vai uzsāktas darījuma attiecības ar PNP.
 129. Organizētājam ir jāparedz, ka šo vadlīniju 112.punktā minētos IT risinājumos (reģistros) vai informācijas sistēmās tiek saglabāti auditpieraksti un atrodama informācija par to, kas un kad ir veicis ierakstus reģistrā, kā arī kāda informācija ir tikusi mainīta (changelog).
 130. Organizētājs piecus gadus pēc darījuma attiecību izbeigšanas vai gadījuma rakstura darījuma veikšanas glabā visu klienta izpētes gaitā iegūto informāciju, informāciju par visiem klienta veiktajiem maksājumiem, saraksti ar klientu.
 131. Pēc piecu gadu glabāšanas termiņa beigām Organizētājs iznīcina tā rīcībā esošos dokumentus un informāciju par personu. Organizētājs paredz IKS dokumentu un informācijas iznīcināšanas procedūru.
 132. Tiesībsargājošas iestādes un Inspekcija var pagarināt dokumentu un informācijas glabāšanas termiņu uz laiku, kas nav ilgāks par pieciem gadiem.
 133. Organizētājs var izvēlēties viņa darbībai un apjomam piemērotāko dokumentu un informācijas glabāšanas un apstrādāšanas veidu: dokumentu

oriģināli, dokumentu oriģināla fotokopijas, video, skenētā veidā, elektroniskā veidā.

134. Fizisko personu datu apstrāde ir pieļaujama tikai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas nolūkos.

7. Par NILLTPFN prasību izpildi atbildīgās personas

135. Par NILLTPFN prasību izpildi atbildīgās personas:

135.1. Organizētāja īpaši pilnvarots darbinieks vai vairāki darbinieki;

135.2. Augstākās vadības pārstāvis (valdes loceklis, amatpersona vai darbinieks).

136. Par NILLTPFN prasību izpildi atbildīgo personu zināšanu līmenim par NILLTPFN jābūt pietiekamam, lai šīs personas būtu kompetentas pieņemt atbilstošus lēmumus, kas skar NILLTPFN jomu.

137. Par NILLTPFN prasību izpildi atbildīgās personas pretendentu izvērtēšanās obligātas prasības:

137.1. nevainojama reputācija;

137.2. nav sodīts par tīša nozieguma izdarīšanu pret valsti, īpašumu vai pārvaldības kārtību, tīša nozieguma izdarīšanu tautsaimniecībā vai valsts institūciju dienestā vai par tāda nozieguma izdarīšanu, kas saistīts ar terorismu vai proliferācijas finansēšanu, vai kurš sodīts par šādiem noziegumiem, bet kuram sodāmība ir noņemta vai dzēsta;

137.3. nav piemērota sankcija (izņemot brīdinājumu) par normatīvo aktu pārkāpumu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas vai starptautisko un nacionālo sankciju jomā vai kuram ir piemērota šāda sankcija, bet no tās piemērošanas dienas ir pagājis vismaz viens gads.

138. Organizētājs var noteikt papildu prasības pretendentam.

139. Galvenie reputāciju ietekmējošie faktori ir darbības atbilstība Likumam, informācija par personas iepriekšējām personiskām vai komerciālām darbībām, valsts iestāžu veiktajām pārbaudēm. Vērtējot reputāciju, jāvērtē arī saistītās personas — ģimenes locekļi, personas, par kurām ir zināms, ka tās ir darījuma vai citās ciešās attiecībās, akcionāri vai dalībnieki vienā un tajā pašā komercsabiedrībā. Jāņem vērā, vai par personu un ar to saistītām personām

- nav publiski pieejama negatīva informācija, kas varētu liecināt par iespējamu saistību ar NILLTPF. Publiski pieejamai informācija jābūt objektīvai un pārbaudāmai.
140. Pēc azartspēļu organizēšanas licences saņemšanas Organizētājs 30 dienu laikā paziņo Inspekcijai par ieceltajam par NILLTPFN prasību izpildi atbildīgām personām.
 141. Organizētājs ieceļ par NILLTPFN prasību izpildi atbildīgās personas ar rīkojumu un paziņo par ieceltajām personām vai par veiktajām izmaiņām atbildīgo personu sastāvā Inspekcijai 30 dienu laikā no par NILLTPFN prasību izpildi atbildīgās personas statusa iegūšanas.
 142. Organizētāja īpaši pilnvarota persona veic par NILLTPFN prasību izpildi atbildīgās personas pretendentu izvērtēšanu un dokumentē to atbilstoši Organizētāja izstrādātajai procedūrai.
 143. Organizētājs IKS procedūrās skaidri nosaka par NILLTPFN prasību izpildi atbildīgo personu pilnvaru un pienākumu sadali NILLTPFN jomā.
 144. Organizētājs nodrošina par NILLTPFN prasību izpildi atbildīgās personas darbības uzraudzību, lai nepieļautu risku, ka jautājumus, kas skar Organizētāja darbību NILLTPFN jomā, darbinieks izlemtu vienpersoniski.
 145. Par NILLTPFN prasību izpildi atbildīgo personu pienākumi attiecas uz:
 - 145.1. IKS politiku un procedūru izstrādi un to aktualizēšanu;
 - 145.2. darbinieku apmācībām;
 - 145.3. iekšējo ziņojumu sagatavošanu;
 - 145.4. ziņošanu FID par aizdomīgiem darījumiem;
 - 145.5. sliekšņa deklarāciju iesniegšanu FID;
 - 145.6. iekšējo reģistru izstrādi un uzturēšanu;
 - 145.7. darbinieku anonīmu ziņojumu izskatīšanu un izvērtēšanu.
 146. Augstākās vadības pārstāvis nodrošina NILLTPRN likuma prasību izpildes pārraudzību, atbildīgās personas un visa personāla NILLTPFN prasību praktiskās izpildes ievērošanu. Augstākās vadības pārstāvis ir tiesīgs izstrādāt kārtību, kā tiks īstenota šī pārraudzība.
 147. Augstākās vadības pārstāvis pieņem patstāvīgus lēmumus par darījumu uzsākšanu vai izbeigšanu ar augsta riska klientiem, tai skaitā PNP un ar PNP saistītām personām, kā arī citiem paaugstināta riska klientiem. Lēmumu pieņemšanas kārtību, tās apjomu, biežumu un riska līmeņa noteikšanas

sliexni, kad iesaistās augstākās vadības pārstāvis, nosaka Organizētāja augstākā vadība, pēc augstākās vadības pārstāvja priekšlikumiem.

148. Augstākās vadības pārstāvim jānodrošina, lai par NILLTPFN prasību izpildi atbildīgā persona reizi gadā iesniedz pārskatu par IKS darbību un tās efektivitāti, konstatētājiem un novērstiem trūkumiem, kā arī priekšlikumiem darbības uzlabošanā NILLTPFN jomā. Augstākajai vadībai jānosaka informācijas sniegšanas biežums un apjoms.

8. Sadarbība ar nevalstiskām organizācijām

149. Organizētājam pirms sadarbības uzsākšanas ar nevalstiskām organizācijām (turpmāk - NVO) ir rūpīgi jāizvērtē NILLTPF pastāvošie riski. Ņemot vērā to, ka NVO savā darbībā veic arī naudas līdzekļu vākšanu kāda mērķa īstenošanai, izmantojot ziedojumus un dāvinājumus, novirza iegūtos līdzekļus trešajām personām. Gadījumos, kad nav zināms patiesais saņēmējs un izlietojuma mērķis, pastāv lieli TF un NILLTPF riski.
150. NVO var tikt iesaistītas vairākos vai jebkurā no NILLTPF shēmas posmiem:
- 150.1. līdzekļu vākšana - NVO var tikt iesaistīts līdzekļu vākšanā no fiziskām personām, juridiskām personām un citām NVO, t.sk. no personām un organizācijām;
 - 150.2. līdzekļu legalizācija – NVO var tikt iesaistīti NILL, sapludinot šādus līdzekļus ar legāli iegūtajiem līdzekļiem, veicot līdzekļu iemaksu kredītiestāžu kontos, veicot pārskaitījumus vai citas finanšu darbības;
 - 150.3. līdzekļu sadale – legalizētie līdzekļi tiek novirzīti ar NILLTF saistītām personām vai organizācijām, t.sk. uz fiktīvu līgumu, rēķinu un citu dokumentu pamata, kā arī ar NILLTF saistītu personu un organizāciju interesēs.
151. NILLTPF shēmā var būt iesaistīta viena vai vairākas NVO, ieskaitot to filiāles un pārstāvniecības gan vietējā, gan starptautiskā mērogā. Galvenokārt riska grupā ir NVO, kuru pārstāvji (patiesā labuma guvēji (turpmāk — PLG), izpildinstitūcijas pārstāvji) ir augsta riska valstu vai valstu ar vāju NILLTF regulatīvo mehānismu rezidenti, vai NVO darbības ir kādā veidā saistītas ar šādām valstīm.

152. Organizētājam, plānojot sadarbību ar NVO, ir jāizstrādā un jāiekļauj NILLTPFN IKS kārtība un procedūras, kuras balstītas uz TF un NILLTPFN riska izvērtējumu, kā arī uzsāktā sadarbība ziedojumu un dāvinājumu izlietošanas kontroles procedūras.
153. Pirms darījuma uzsākšanas ar NVO, Organizētājs noskaidro PLG, izvērtē NVO reputāciju, NVO statusu, vai tai piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss, ziedojuma veids (skaidra vai bezskaidra nauda), NVO darbības veids (kultūra, sports, atpūta, reliģija, tiesību un interešu aizsardzība utt.).
154. Uzsāktos darījumos ar NVO (ziedojumu, dāvinājumu utt.) Organizētājs IKS paredz piešķirto naudas līdzekļu izlietojuma kontroles procedūras (pārlicinās par mērķa sasniegšanu) un iegūst dokumentālos apliecinājumus un naudas kustības pierādījumus, ka ziedotie vai dāvinātie naudas līdzekļi netika izmantoti NILLTPF jomā.

9. Noslēguma jautājumi

155. Vadlīnijas stājas spēkā 2023. gada 29. decembrī.